

Jaarverslag 2000

Jaarverslag 2000

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Herman Gorterstraat 5
Postbus 20021
3502 LA Utrecht
tel: 030-275 66 00
fax: 030-275 69 99

Voorwoord	3
Relevante ontwikkelingen	5
Verzoeken om onderzoek	10
- Drenthe	10
- Overijssel	11
- Gelderland	12
- Utrecht	14
- Zuid-Holland	14
- Zeeland	15
- Noord-Brabant	15
- Limburg	18

Bijlage:

1. Overzicht verzoeken om onderzoek ex. artikel 37

Taak en samenstelling commissie

De Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) is op grond van artikel 37, lid 2, van de Grondwaterwet (Gww) ingesteld door de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Flevoland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

De commissie heeft als taak het behandelen van de in het kader van art. 37, van de Gww ingediende verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water in de bodem met als doel het onttrekken van water, krachtens een vergunning als bedoeld in artikel 14 van de Gww. De commissie stelt een advies op aan partijen over de ondervanging of vergoeding van de schade dan wel over de overneming van de onroerende zaak.

Op 31 december 2000 bestaat de commissie uit:

Voorzitter: ir. G.A. Oosterbaan Plv. lid: ir. C.J. de Lange

Plv. voorzitter: mr. G.J.M.M. Tax Plv. lid: mr. J.J. van Zanten Jut

Lid: ir. J. Kruizinga Plv. lid: ing. H.J. Everts

Het secretariaat van de commissie is ondergebracht bij de Dienst Landelijk Gebied met als:

Secretaris: ir. W.P.C. Zeeman Plv. secretaris: ing. G.J. Grotentraast

VOORWOORD

Voor u ligt het vijfde jaarverslag van de Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG).

In 2000 heeft de commissie het rapport “Schadevergoeding op grond van artikel 35 Gww” uitgebracht. Ontwikkelingen in de jurisprudentie op het terrein van schadevergoeding maakten het wenselijk de bestaande nota “Juridische uitgangspunten bij het regelen van schade onder vigeur van de Grondwaterwet” te actualiseren. Het in het rapport gegeven juridische kader wijkt op enkele onderdelen af van de gangbare praktijk bij de advisering door de commissie.

De gangbare praktijk is voor een belangrijk deel voortgekomen uit overwegingen van praktische uitvoerbaarheid. Daarbij speelt ook de bemiddelende functie van de commissie een belangrijke rol.

De commissie heeft de afwijkingen onderzocht en daarover een standpunt ingenomen.

De werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapsschade heeft over haar bevindingen gerapporteerd. De in het rapport gepresenteerde werkwijze geeft een duidelijk inzicht in de stappen die gevolgd kunnen worden bij het behandelen van verzoeken om onderzoek naar bosschade. De werkwijze is getoetst aan de hand van een hypothetisch bosschadegeval. In het verslagjaar is de werkwijze ook nog getoetst aan de hand van een concreet bosschadegeval.

De commissie is van mening dat de werkwijze thans goed kan dienen als vertrekpunt voor de behandeling van verzoeken om onderzoek naar bosschade.

In het verslagjaar heeft de commissie te maken gehad met schade aan huizen in stedelijk gebied door wateroverlast. De wateroverlast is een gevolg van de afgenomen ontwateringsdiepte. De afname van de ontwateringsdiepte is ontstaan doordat de huizen, als gevolg van meerdere oorzaken, zijn gezakt en het boezempeil niet is aangepast. Niet alleen in technische zin, maar ook in bestuurlijk-juridische zin is deze problematiek erg complex. Het (actief) stedelijk grondwaterbeheer is niet wettelijk geregeld. Niet duidelijk is, wie in dit soort situaties formeel aansprakelijk is voor de schade.

In een concreet geval heeft de commissie geconcludeerd dat het voor de hand ligt dat de gemeente het initiatief neemt tot het treffen van maatregelen ter voorkoming cq ter opheffing van de vochtproblematiek.

ir. G.A. Oosterbaan, voorzitter.

RELEVANTE ONTWIKKELINGEN

Juridische aspecten grondwateronttrekking

In 2000 heeft de commissie het rapport “Schadevergoeding op grond van artikel 35 Gww” uitgebracht. Ontwikkelingen, zoals de totstandkoming van het Nieuw Burgerlijk Wetboek, de Algemene Wet Bestuursrecht, alsmede vele ontwikkelingen in de jurisprudentie op het terrein van schadevergoeding maakten het wenselijk de bestaande nota “Juridische uitgangspunten bij het regelen van schade onder vigeur van de Grondwaterwet” te actualiseren. Het in het rapport gegeven juridische kader wijkt op enkele onderdelen af van de gangbare praktijk bij de advisering door de Commissie van Deskundigen Grondwaterwet, en in het verleden door de Technische Commissie Grondwaterbeheer. De gangbare praktijk is voor een belangrijk deel voortgekomen uit overwegingen van praktische uitvoerbaarheid. Daarbij speelt ook de bemiddelende functie van de commissie een belangrijke rol. In dit verband worden deze onderdelen belicht, te weten vermogensschade, ingangsdatum rentevergoeding en verjaring.

De eigenaar/verpachter van een onroerende zaak heeft alleen recht op vergoeding van de vermogensschade, de gebruiker/pachter en andere gerechtigden tot een onroerende zaak hebben alleen recht op vergoeding van inkomensschade. Degene die op het moment van de vergunningverlening eigenaar/verpachter is van een onroerende zaak komt -in beginsel- in aanmerking voor vergoeding van de vermogensschade. In de praktijk van schade door een lagere gewasopbrengst heeft de commissie meestal te maken met de gebruiker/pachter van de onroerende zaak, dus met inkomensschade. Partijen zijn vrij te kiezen tussen een jaarlijkse vergoeding van de inkomensschade of een uitkering van de inkomensschade ineens, ook wel de afkoop van de schade genoemd. In de praktijk wordt gekozen voor een jaarlijkse vergoeding van de inkomensschade. Omdat bij dit systeem van jaarlijkse vergoeding van de inkomensschade de te lijden schade volledig wordt ondervangen dan wel vergoed, en bij eventuele overdracht van de onroerende zaak het recht op schadevergoeding overgaat op de volgende grondgebruiker, blijft het opbrengend vermogen van de onroerende zaak intact. Voor de koper is hiermee geen grond om een lagere koopprijs te bedingen. De verkoper lijdt in deze situatie derhalve geen vermogensschade.

Bij handhaving van de gangbare praktijk van het jaarlijks vergoeden van inkomensschade aan de gebruiker/pachter zal de commissie niet met vermogensschade worden geconfronteerd.

Volgens de juridische rechtsregels is de ingangsdatum voor de renteberekening afhankelijk van de wijze waarop de schade wordt berekend, abstract of concreet. Bij een abstracte schadeberekening abstraheert de commissie zich van de concrete omstandigheden waarin benadeelde verkeert en probeert de commissie zich te richten naar een gemiddelde situatie. Bij een abstracte schadeberekening dient renteberekening plaats te vinden vanaf het moment van het ontstaan van de schade. Deze benadering wordt veelal toegepast bij de berekening van landbouwschade (gewas- en veedrenkschade) en van bosschade.

Bij een concrete schadeberekening wordt rekening gehouden met alle individuele omstandigheden van benadeelde en wordt de schade veelal door taxatie vastgesteld. Bij een concrete schadeberekening dient renteberekening plaats te vinden vanaf het moment waarop de schade is getaxeerd of vanaf het moment waarop de herstelkosten daadwerkelijk zijn gemaakt. Deze berekening hanteert de commissie veelal bij de berekening van gebouwschade.

Omdat de commissie bij de berekening van landbouwschade en bosschade een abstracte schadeberekening hanteert, moet over de geleden en nog niet uitgekeerde schade rente vergoed worden vanaf het moment van het ontstaan van de schade. Ten aanzien van de ingangsdatum van de renteberekening hanteerde de commissie tot nu toe de datum van het indienen van het verzoek om onderzoek als uitgangspunt. Voortaan zal de commissie in haar adviezen in principe uitgaan van vergoeding van rente vanaf het moment van het ontstaan van de schade.

Ten aanzien van de verjaring hanteerde de commissie veelal een termijn van 10 jaar. De wet kent echter alleen een termijn van 5 jaar en een termijn van 20 jaar (in bijzondere situaties 30 jaar). Bepalend is de vraag of gelaedeerde bekend is met de schade en de veroorzaker van de schade.

De commissie zal bij haar advisering in principe uitgaan van de wettelijke termijnen. Indien echter de bewijslast voor het toepassen van de termijn van 5 jaar of de termijn van 20 jaar tot problemen leidt of tot onrechtvaardige of ongewenste regionale verschillen in toekenning van schadevergoeding zal de commissie in die gevallen een termijn van 10 jaar adviseren.

Verzoeken om onderzoek

- schade aan bossen

Uit recent ontvangen verzoeken om onderzoek is gebleken dat de schade aan bossen diverse aspecten kan omvatten. Met uitzondering van een benadering voor de vaststelling van schade aan de houtproductie ontbreekt het de commissie aan een adequaat instrumentarium om de diverse aspecten te behandelen. Eind 1999 heeft de commissie daarom de Werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapsschade ingesteld. Naast leden van de commissie participeren hierin deskundigen van het Boschap, Federatie Particulier Grondbezit, 't Schoutenhuis b.v. en van het voormalige IKC Natuurbeheer. De Werkgroep heeft als taakstelling meegekregen te onderzoeken welke schadeaspecten te onderscheiden zijn en welke praktische werkwijze gevolgd kan of moet worden om tot een objectieve, controleerbare vaststelling van de onderscheiden schadeaspecten te komen.

In mei is het concept rapport van de werkgroep uitgebracht. De in het rapport gepresenteerde werkwijze geeft een duidelijk inzicht in de stappen die gevolgd kunnen worden bij het behandelen van verzoeken om onderzoek naar bosschade. Deze werkwijze is aan de hand van een hypothetisch bosschadegeval getoetst. Alvorens het rapport definitief uit te brengen vindt de commissie het wenselijk de werkwijze ook te toetsen aan één of meerdere concrete bosschadegevallen. De verlangde toetsing is door het secretariaat uitgevoerd. Uit de toetsing is naar voren gekomen dat de werkwijze op onderdelen nog toelichting behoeft. In zijn algemeenheid kan de gepresenteerde werkwijze thans goed dienen als vertrekpunt voor de behandeling van bosschadeclaims. Het rapport zal waar nodig aangepast worden.

Voor de vaststelling van schade aan de houtproductie heeft de commissie in het verslagjaar de beschikking gekregen over een zeer groot aantal tabellen met groeigegevens. Deze zijn door Alterra vervaardigd. De tabellen gelden voor diverse boomsoorten en voor diverse groeiomstandigheden. In een spreadsheet kan van een bepaalde tabel eenvoudig een groeigrafiek worden gemaakt. Aan Alterra is opdracht gegeven een applicatie te ontwikkelen om op een interactieve wijze een groeigrafiek te kunnen maken. Hiermee wordt een belangrijke stap gezet naar een uniforme berekening van de financiële schade door een vermindering van de houtproductie.

- schade door wateroverlast in stedelijke gebieden

Bij het schadeobject Delft heeft de commissie te maken gehad met schade aan huizen door optrekkend vocht in muren en vloeren vanwege een te hoge grondwaterstand. Door het zakken van de huizen, als gevolg van meerdere oorzaken, waaronder de grondwateronttrekking van DSM-Gist, en door het handhaven van het boezempeil is de oorspronkelijke ontwateringsdiepte onder de huizen afgenomen. De vochtproblemen zijn zich duidelijker gaan manifesteren toen de lekkende en daardoor drainerende riolering is vervangen. Niet alleen in technische zin, maar ook in bestuurlijk-juridische zin is de problematiek erg complex. Na uitvoerig beraad is de commissie tot de conclusie gekomen dat het voor de hand ligt dat de gemeente het initiatief neemt tot het treffen van maatregelen ter voorkoming cq ter opheffing van de vochtproblematiek. De commissie heeft voorts geconcludeerd dat DSM-Gist niet kan worden aangerekend dat sinds het manifest worden van de vochtproblematiek er nog geen maatregelen zijn getroffen en daardoor schade aan de huizen is ontstaan. Het (actief) stedelijk grondwaterbeheer is niet wettelijk geregeld. Niet duidelijk is wie formeel aansprakelijk is voor de schade aan de huizen. Op grond van haar aandeel in de opgetreden zakking is het naar de mening van de commissie billijk van DSM-Gist een evenredige bijdrage te verlangen in de kosten van te nemen maatregelen ter oplossing van de vochtproblematiek en ter voorkoming van verdere (toekomstige) schade.

- aanpassen bestaande schaderegelingen

Bij de schadeobjecten Markelo/Goor en Losser is sprake van een aanpassing van de bestaande schaderegeling. Van partijen heeft de commissie het verzoek ontvangen om de schaderegeling

die al vele jaren loopt kritisch te bekijken en qua uitgangspunten en normen in overeenstemming te brengen met de huidige inzichten. Bij beide objecten betekent dit een algehele herziening van de schaderegeling. De aanpassing kan een ingrijpende verandering in financiële schadevergoeding tot gevolg hebben. De commissie sluit niet uit dat in de toekomst ook in andere gevallen een beroep op de commissie wordt gedaan om de bestaande schaderegeling kritisch te bekijken en waar nodig met voorstellen te komen om deze aan te passen.

- toepassen artikel 40 Gww

Bij het schadeobject Etten-Leur hebben de vijf betrokken industriële bedrijven te kennen gegeven zich niet te kunnen vinden in het door de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) uitgebrachte nader advies. Omdat de industriële bedrijven betwijfelen of de door de commissie berekende schade daadwerkelijk is veroorzaakt door hun onttrekkingen zijn ze van mening dat de eventueel veroorzaakte schade slechts op basis van artikel 40 Gww afgewikkeld kan worden. De industriële bedrijven hebben dan ook bij de provincie Noord-Brabant verzocht om toepassing te geven aan artikel 40 Gww voor vergoeding van droogteschade. De provincie heeft besloten dit verzoek af te wijzen. Tegen dit besluit hebben de industriële bedrijven een bezwaarschrift ingediend. De provincie heeft de bezwaren ongegrond verklaard. De provincie is van mening dat de TCGB voor elk van de bedrijven een schadevergoedingsbedrag heeft kunnen berekenen, zodat er geen aanleiding meer kan zijn artikel 40 Gww toe te passen. De commissie wacht de verdere ontwikkelingen af.

- trends in het werkpakket

In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de verzoeken om onderzoek die in 2000 bij de commissie in behandeling waren. De in 2000 ontvangen verzoeken om onderzoek hebben betrekking op:

- * landbouwschade;
- * bosschade;
- * gebouwschade;
- * saneringsschade.

De saneringsschade is een nieuw schadeaspect in het werkpakket van de commissie. Het gaat om het verschijnsel dat een verontreiniging van grond en grondwater in volume toeneemt onder invloed van een naburige grondwateronttrekking, met als gevolg dat de sanering van de verontreiniging extra kosten met zich meebrengt. Vooralsnog ziet de commissie het betreffende verzoek om onderzoek als een incidenteel geval. Op grond van de ontvangen verzoeken met betrekking tot de overige drie schadeaspecten is geen verschuiving in het werkpakket van de commissie af te leiden, maar meer een voortzetting van de werkzaamheden.

Verstrekken van informatie aan derden

- Technische Commissie Bodembeweging

Als gevolg van delfstofwinning kan bodembeweging optreden. Deze bodembeweging kan op haar beurt leiden tot schade. Omdat de relatie tussen delfstofwinning en schade niet in alle gevallen gemakkelijk is aan te tonen heeft de minister van Economische Zaken (EZ) de Technische commissie bodembeweging (TCBB) ingesteld. In januari 2000 heeft de TCBB aan de minister advies uitgebracht over de regeling van schade door delfstofwinning. De minister heeft daarna de TCBB verzocht op basis van het uitgebrachte advies een concept-regeling van de schade uit te werken die op een zekere mate van consensus kan rekenen en daartoe overleg te voeren met de direct betrokken mijnondernemingen, provincies en belangenorganisaties. De problematiek rond bodembeweging door delfstofwinning heeft een aantal aspecten gemeen met de problematiek rond de winning van grondwater. De minister heeft daarom de CDG verzocht gehoor te geven aan een verzoek van de TCBB tot overleg, teneinde een regeling voor de mijnbouw te kunnen vinden die praktisch uitvoerbaar is en op voldoende instemming van de betrokken partijen kan rekenen. In juli 2000 heeft bedoeld overleg plaatsgevonden. Van de zijde van de commissie is informatie verstrekt over de procedurele, juridische en technische aspecten bij de afhandeling van verzoeken om onderzoek in het kader van de Grondwaterwet. De commissie heeft het voornemen om zodra de TCBB een concept-regeling heeft uitgewerkt te bezien of er bruikbare elementen in zitten voor haar regelingen van schade.

- Inspectie Belastingen Rotterdam

In augustus en september heeft de Inspectie Belastingen Rotterdam gesprekken gevoerd met het

secretariaat en een lid van de commissie. De Inspectie houdt zich onder andere bezig met het behandelen van bezwaarschriften tegen opgelegde grondwaterbelasting. Voor de Inspectie is dit een nieuw terrein met nieuwe begrippen. Sommige begrippen zijn duidelijk en goed te omschrijven en maar voor één uitleg vatbaar. Het begrip infiltratie is moeilijker te omschrijven. Toch is juist dit begrip gediend met een duidelijke omschrijving, vanwege het feit dat voor de belasting de hoeveelheid geïnfiltreerd water in mindering mag worden gebracht op de hoeveelheid onttrokken grondwater. De bedoeling van de Inspectie is om een principe uitspraak te verkrijgen van het Hof (Belasting Kamer) inzake de concrete invulling en definiëring van het begrip infiltratie. In de gesprekken die gevoerd zijn, is het begrip infiltratie nader onder de loep genomen. Wanneer spreekt men van een natuurlijke infiltratie en wanneer van een kunstmatige, en is een verschil in dit verband van belang? Zo ja, is er al sprake van een kunstmatige infiltratie bij het plaatsen van een stuwte? De commissie hoopt een bijdrage te hebben geleverd aan de gedachtevorming over het begrip infiltratie en wacht een eventuele uitspraak van het Hof met interesse af

Kennisontwikkeling

- kennisbehoefte

De behandeling van de diverse schadeaspecten in het werkpakket van de commissie genereert een behoefte aan kennis. Dit kan een behoefte zijn aan kennis voor behandeling van een incidenteel schadeaspect (saneringsschade, schade door wateroverlast in stedelijk gebied), of aan kennis voor behandeling van structurele schadeaspecten (landbouwschade, bosschade, gebouwschade). De behandeling van een incidenteel schadeaspect vindt meestal op ad hoc basis plaats. De verdieping in kennis reikt tot hetgeen voor de behandeling ervan nodig is. De behandeling van schade aan huizen in stedelijk gebied door wateroverlast betekende in dit opzicht voor de commissie een verdieping in kennis, met name op het bestuurlijk-juridische vlak.

Bij de behandeling van structurele schadeaspecten is behoefte aan kennis, zowel in de diepte als in de breedte. Ook de praktische en uniforme uitvoerbaarheid van de behandeling zijn belangrijke elementen. In deze situatie ontstaat ook meer de behoefte om de wijze van behandelen vast te leggen. Voor wat betreft de behandeling van bosschade, met haar diverse schadeaspecten, werd de behoefte aan uitbreiding van kennis en het vastleggen van de te volgen werkwijze duidelijk gevoeld. De Werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapsschade heeft in deze zin in het verslagjaar een waardevol rapport aangereikt. Met betrekking tot gebouwschade doet zich ook steeds meer de behoefte voelen tot het vastleggen van de werkwijze.

- kennisaanbod

Zowel binnen de commissie, als binnen het secretariaat is op de diverse vakgebieden veel kennis beschikbaar. Door de inbedding van het secretariaat in de Afdeling Innovatie & Kennismanagement van de Dienst Landelijk Gebied zit het secretariaat dicht bij de bron van kennis en vernieuwende inzichten op haar werkterrein. Daarnaast kan het secretariaat gebruik maken van de kennis, met name de gebiedskennis, van een netwerk van hydrologen in de provinciale afdelingen van de Dienst Landelijk Gebied. Ook wordt door het uitbesteden van onderzoek veel specialistische kennis ingehuurd.

In zijn algemeenheid is het aanbod aan kennis voldoende om de kennisbehoefte voor een adequate behandeling van verzoeken om onderzoek te dekken.

Het aanbod en de behoefte aan kennis is geen statisch geheel, het is voortdurend aan verandering onderhevig. Het up to date en transparant zijn in de behandeling van verzoeken om onderzoek en het tijdig kunnen beschikken over een adequaat instrumentarium voor behandeling van nieuwe schadeaspecten ziet de commissie als een belangrijke uitdaging.

- onderzoeksvragen

In het vorig jaarverslag heeft de commissie gemeld dat zij een brief met onderzoeksvragen heeft voorgelegd aan de Dienst Landelijk Gebied, Afdeling Innovatie & Kennismanagement. In deze brief heeft de commissie de problematiek van het kwantificeren van de natschade en de Minas-regelgeving onder de aandacht van DLG gebracht.

In 1999 is binnen het DLO-programma "Integraal waterbeheer in het landelijk gebied" het WATERPAS-project gestart, waarin het Instituut voor Agrobiologisch en Bodemvruchtbaarheidsonderzoek (AB), het Laboratorium voor Bloembollenonderzoek (LBO), het Praktijkonderzoek voor

Akkerbouw en Vollegrondsgroenteteelt (PAV), het Praktijkonderzoek voor de Veehouderij (PV) en Alterra deelnemen. Het doel van dit project is om een nieuwe methodiek te ontwikkelen waarmee de relatie wordt beschreven en gekwantificeerd tussen waterbeheer, agrarische productie en milieukundige gevolgen (met name in relatie tot mineralen). Het resultaat van dit project moet een verbeterde en meer uitgebreide opvolger van de "HELP-tabel" worden. Het kwantificeren van de natschade maakt deel uit van het project. De duur van het project omvat enkele jaren. De commissie ziet met belangstelling de (eerste) resultaten tegemoet.

In haar vergadering in mei heeft de commissie de notitie "Minas en de vergoedingen CDG", besproken. Deze notitie is opgesteld door een landbouwdeskundige van genoemde afdeling Innovatie & Kennismanagement. In deze notitie wordt ingegaan op het nitraatbeleid en Minas en de relatie tussen beide. Vervolgens worden de consequenties van deze nieuwe ontwikkelingen besproken voor de normbedragen per procent opbrengstdepressie. De conclusie is dat het invoeren van het nitraatbeleid tot gevolg heeft dat er op bedrijfsniveau geen overschotten aan organische mest meer zijn. Afvoer van mest hoeft niet meer plaats te vinden. Bij opbrengstderiving als gevolg van waterwinning kan worden volstaan met het vergoeden van de kosten van vervangend voer. Totdat het nitraatbeleid van kracht wordt zal per situatie moeten worden bezien hoe eventuele effecten van de huidige mestregels inclusief Minas opgevangen kunnen worden.

Uit de notitie blijkt dat de ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Mede op grond hiervan heeft de commissie besloten pas tot een eventuele aanpassing van het normbedrag per procent opbrengstdepressie over te gaan als (1) de ontwikkelingen een min of meer stabiel karakter hebben gekregen en (2) als de uitkomsten van op deze min of meer gestabiliseerde ontwikkelingen aangepaste bedrijfsmodellen hiertoe aanleiding geven. In de overbruggingsperiode tot aan de invoering van de generieke nitraatnormen zullen eventuele aanspraken op vergoeding van extra schade als gevolg van de vigerende mestregelgeving per geval worden beoordeeld.

VERZOEKEN OM ONDERZOEK

Aan het begin van het verslagjaar had de commissie 32 verzoeken om onderzoek in behandeling, welke betrekking hadden op 25 projecten. In het verslagjaar heeft de commissie 10 nieuwe verzoeken om onderzoek ontvangen. Eén verzoek dient ter vervanging van een eerder ingediend verzoek. De verzoeken hebben betrekking op 6 projecten. Van de in behandeling zijnde verzoeken konden er in het verslagjaar 7 worden afgehandeld. Eén verzoek werd ingetrokken, één verzoek werd na een eerste verkenning niet ontvankelijk verklaard, en voor één verzoek diende eerdergenoemde vervanging. Aan het eind van het verslagjaar had de commissie wederom in totaal 32 verzoeken om onderzoek in behandeling, betrekking hebbend op 26 projecten.

In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de verzoeken om onderzoek die in 2000 bij de commissie in behandeling waren. In het navolgende wordt verslag gedaan van de behandeling van deze verzoeken. De verzoeken om onderzoek zijn hierbij ingedeeld per provincie. Van de provincies Groningen en Noord-Holland heeft de commissie in het verslagjaar geen verzoeken om onderzoek in behandeling gehad.

DRENTHÉ

BEILEN (03.002)

Van Gedeputeerde Staten (GS) van Drenthe ontving de commissie in augustus 2000 een verzoek om de afhandeling van het schade-onderzoek naar de grondwaterwinningen te Beilen door IWACO over te nemen. Dit verzoek om onderzoek dient ter vervanging van het verzoek om onderzoek dat in september 1997 door GS werd ingediend bij de commissie.

In Beilen wordt grondwater onttrokken door de N.V. Waterleidingmaatschappij "Drenthe" op het pompstation Beilen en door de zuivelfabriek DOMO. IWACO, Adviesbureau voor Water en Milieu, heeft onderzoek verricht naar de schade als gevolg van deze winningen.

EMMEN (2 t/m 7) (03.004)

In de periode vanaf oktober 1999 t/m juni 2000 ontving de commissie in totaal 5 verzoeken om onderzoek (13 landbouwers) naar de gewas- en veedrenkschade veroorzaakt door de grondwateronttrekkingen Noordbargeresch en Valtherbosch door de N.V. Waterleidingmaatschappij "Drenthe" en de grondwateronttrekking door Emmtec Services bv te Emmen. In 1991, 1993 en 1998 werden soortgelijke verzoeken om onderzoek naar schade als gevolg van de betreffende grondwaterwinningen ingediend bij de voorganger van de CDG, de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB). Het door de TCGB uitgevoerde onderzoek heeft als basis gediend voor het uitbrengen van het advies aan partijen. In het advies komt de commissie tot de conclusie dat 12 van de 13 grondgebruikers nadeel ondervinden als gevolg van de betreffende grondwaterwinningen. Geen van de partijen heeft bedenkingen tegen het advies ingebracht. De taak van de commissie ten aanzien van deze verzoeken om onderzoek is hiermee beëindigd.

In november 2000 heeft de commissie een nieuw verzoek om onderzoek naar de gewas- en veedrenkschade in de omgeving van Emmen ontvangen.

HOOGEVEEN (03.005)

De N.V. Waterleidingmaatschappij "Drenthe" (WMD) heeft door IWACO, Adviesbureau voor Water en Milieu, onderzoek laten verrichten naar de schade aan landbouwgewassen ten gevolge van de grondwateronttrekking op haar winplaats te Hoogeveen. Op verzoek van de WMD hebben Gedeputeerde Staten van Drenthe advies gevraagd aan de commissie over de wijze van berekenen en afhandelen van de droogteschade. De commissie heeft ter zake een plan van aanpak en een kostenbegroting opgesteld en aan Gedeputeerde Staten gezonden.

OVERIJSEL

MARKELO/GOOR (04.014)

Van de Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO) en de voormalige Gewestelijke Raad voor Overijssel van het Landbouwschap heeft de commissie in augustus 1996 een verzoek om onderzoek ontvangen, betreffende een algehele herziening van de schaderegeling te Markelo (Herikerberg) en te Goor. Op 22 juni 2000 bracht de commissie advies uit aan partijen. Hierin komt zij tot de conclusie dat 57 van de 100 grondgebruikers nadeel ondervinden als gevolg van de betreffende grondwateronttrekkingen. Op 4 september 2000 is een voorlichtingsbijeenkomst gehouden. Tijdens deze bijeenkomst is door partijen afgesproken, dat de grondgebruikers, die niet onder de oude schaderegeling vielen, maar nu wel binnen het schadegebied vallen, bij de procedure worden betrokken. Daartoe zal de Gewestelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (GLTO) samen met de WMO de gegevens van de grondgebruikers in het nieuwe deel van het schadegebied verzamelen. De bedenkingentermijn voor de eerste groep grondgebruikers is opgeschort, zodat de behandeling van de bedenkingen van beide groepen gelijktijdig kan plaatsvinden.

LOSSER (04.016)

In het kader van het te verrichten onderzoek door de commissie in verband met de herziening van de droogteschaderegeling inzake de grondwateronttrekking door de Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO) op haar winplaats te Losser heeft in het verslagjaar een aantal malen overleg plaatsgevonden met de betrokken partijen en de provincie. Mede op basis hiervan is een plan van aanpak en een kostenbegroting voor de behandeling van het verzoek om onderzoek opgesteld en aan Gedeputeerde Staten verzonden. Ten behoeve van het onderzoek naar de schade is in opdracht van de commissie door Alterra een aanvullende bodemkundig-hydrologische inventarisatie verricht in een deel van het onderzoeksgebied.

In het verzoek om onderzoek wordt van de commissie onder meer een (juridisch) advies gevraagd in hoeverre de 20% geleden schade die op basis van de bestaande regeling niet is uitbetaald, alsnog uitbetaald dient te worden op het moment dat overeenstemming wordt bereikt over een nieuwe regeling. In het gevoerde overleg met partijen is afgesproken dat de commissie ten aanzien van dit aspect separaat en met voorrang zou adviseren. Op 9 oktober van het verslagjaar heeft de commissie dienaangaande advies uitgebracht aan partijen. In het advies komt de commissie tot de conclusie dat er naar haar mening juridisch geen enkele rechtsgrond is op basis waarvan de 20% korting op de schade uit het verleden alsnog zou moeten worden uitbetaald. Tegen dit advies zijn door de Stichting Grondwateronttrekking Losser namens alle eigenaren en grondgebruikers in het grondwateronttrekkingsgebied bedenkingen ingediend. De behandeling van de bedenkingen is opgeschort in afwachting van de afhandeling van de andere aspecten van het verzoek om onderzoek.

WIJERDEN (HOGE HEXEL) (04.017)

Aan partijen is bericht dat de commissie de bevindingen van de Werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapsschade afwacht, alvorens advies uit te brengen. Hierbij is aangegeven dat het partijen vrij staat om in onderling overleg op een onderdeel (of onderdelen) tot een schaderegeling te komen. Te denken valt aan een voorziening ter ondervanging van de toekomstige schade. Partijen hebben van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt. Zoals eerder vermeld heeft de Werkgroep over haar bevindingen gerapporteerd. De in het rapport gepresenteerde werkwijze die gevolgd kan worden bij de behandeling van een verzoek om onderzoek naar bosschade is door de Werkgroep theoretisch getoetst. Door de commissie is besloten de werkwijze ook nog te toetsen aan een concreet schadegeval. Deze toetsing is door het secretariaat uitgevoerd. Voor de toetsing is onderhavig schadegeval gebruikt. In oktober is het landgoed daarom nogmaals bezocht met een ecooloog/bosbouwkundige van de Dienst Landelijk Gebied, Afdeling Innovatie & Kennismanagement. De inschakeling van deze deskundige vond plaats vanwege zijn kennis op het gebied van Programma Beheer en het toepassen van de methode Raad voor resp. het in zekere zin waarderen van natuurtypen en het bepalen van de waarde van oude solitaire bomen die verloren zijn gegaan.

WIJHE (BOERHAAR) (04.018)

Naar aanleiding van het verzoek om onderzoek inzake de schade aan enkele bedrijfsgebouwen (varkensstallen) aan de Boerlestraat te Boerhaar in de gemeente Wijhe heeft de commissie onderzoek verricht naar een mogelijk causaal verband tussen de schade en de grondwateronttrekking door de Waterleiding Maatschappij Overijssel N.N. (WMO) op haar winplaats Boerhaar dan wel de infiltratie van water door realisering van het wateraanvoerplan in de nabije omgeving. Op grond van het verrichte onderzoek komt de commissie tot de conclusie dat er geen sprake is van een causaal verband met de grondwateronttrekking en/of de wateraanvoer. Op grond hiervan is de commissie van mening dat er in het kader van art. 35 van de Grondwaterwet voor de eigenaar van de gebouwen geen grond is voor het instellen van een vordering op de WMO tot vergoeding van de schade. Deze conclusie is in een advies van 9 mei 2000 ter kennis van partijen gebracht. Tegen het advies zijn geen bedenkingen ingebracht. De taak van de commissie met betrekking tot het verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

GELDERLAND

VELDDRIEL (ROSSUM) (05.002)

In het vorig verslagjaar ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Gelderland twee verzoeken om onderzoek ter behandeling in verband met schade aan woning en bedrijfsgebouwen gelegen aan de Middelweg en aan de Achterdijk te Rossum (gemeente Maasdriel). De schade wordt door de eigenaren toegeschreven aan de grondwateronttrekking door het Waterbedrijf Gelderland (WG) op haar winplaats Velddriel. De commissie heeft een onderzoek ingesteld naar een mogelijk causaal verband tussen de grondwateronttrekking door het pompstation Velddriel en de schade aan de betreffende gebouwen. In dit kader is in opdracht van de commissie door Aeolis Forecasting Services BV een onderzoek verricht naar de invloed van de grondwaterwinning Velddriel op de grondwaterstanden en stijghoogten. Bij schrijven van 3 november 2000 heeft de commissie ten aanzien van beide verzoeken om onderzoek adviezen uitgebracht aan partijen. In het advies met betrekking tot de woning en bedrijfsgebouwen aan de Middelweg komt de commissie tot de conclusie dat de grondwateronttrekking door het WG op de winplaats Velddriel geen of slechts een te verwaarlozen invloed heeft gehad op het ontstaan van de schade. Er bestaat naar de mening van de commissie voor de eigenaar derhalve geen grond voor het instellen van een vordering op het WG tot het vergoeden van de schade.

Ten aanzien van de woning en bedrijfsgebouwen aan de Achterdijk komt de commissie tot de conclusie dat de grondwateronttrekking op de winplaats Velddriel heeft geleid tot een toename van de schade. Als gevolg van het niet correct uitvoeren van de vergunningsvoorschriften met betrekking tot het plaatsen en waarnemen van peilbuizen en zakbaken, is de uitkomst van het onderzoek naar een causaal verband echter met een relatief grote onzekerheidsmarge omgeven. Op grond hiervan en overwegende dat een deel van de schade naar alle waarschijnlijkheid ook zou zijn opgetreden als de grondwateronttrekking niet zou hebben plaatsgevonden, heeft de commissie het door het WG te vergoeden aandeel in de herstelkosten van de totale schade bepaald op 50%. Voor het kwantificeren van de schade heeft de commissie geadviseerd een taxatiecommissie te benoemen.

Met betrekking tot de uitgebrachte adviezen zijn door de eigenaren van beide panden bedenkingen ingebracht. Door het WG zijn geen bedenkingen ingebracht.

DIVERSE VERZOEKEN BOSSCHADE

In het verslagjaar heeft de commissie een start gemaakt met de behandeling van de 11 verzoeken om onderzoek naar schade aan bossen. Deze verzoeken zijn door de Bosgroep Gelderland bij Gedeputeerde Staten (GS) van Gelderland ingediend. Naast deze formele indiening is nog rechtstreeks bij de commissie een verzoek om onderzoek ingediend. De commissie heeft besloten de verzoeken om onderzoek clustergewijs af te handelen. Enerzijds om de werkzaamheden in de tijd te faseren en anderzijds om een uniforme onderzoeksmethodiek te ontwikkelen en af te stemmen op de omvang van de schade. In oktober zijn aan GS vier plannen van aanpak met begroting voorgelegd voor de cluster Gorssel (Joppe (3x) en Harfsen (1x)). Voorts is voor de overige 8 verzoeken een deelbegroting voor voorbereidende werkzaamheden ingediend. GS heeft ten aanzien hiervan te kennen gegeven dat aan het rechtstreeks ontvangen verzoek een

formele indiening ten grondslag moet liggen.

De mogelijke schade aan de houtproductie wordt bepaald met de recent beschikbare groeitabellen, voor het bepalen van de schade aan natuur en/of landschap wordt de door de Werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapsschade gepresenteerde methodiek gevolgd. Nadat zicht is verkregen op de omvang van de mogelijke schade zal een evaluatie plaatsvinden over de verder te volgen strategie bij de behandeling van verzoeken om onderzoek naar bosschade.

GORSEL (JOPPE) (05.003)

De verzoeken om onderzoek hebben betrekking op het landgoed Herwalt, het landgoed Joppe en het landgoed Aan de Marsweg, alle 3 gelegen in de gemeente Gorsel. In november is aan Alterra opdracht gegeven tot een inventariserend onderzoek naar groeiomstandigheden van de bosopstanden. Deze gegevens zijn van belang voor de beoordeling of er sprake is van een vermindering van de houtproductie en/of van een vermindering van de ecologische en/of landschappelijke waarde door de grondwateronttrekking van Waterbedrijf Gelderland op de winplaats te Joppe, gemeente Gorsel.

GORSEL (HARFSEN) (05.004)

Het verzoek om onderzoek heeft betrekking op het landgoed Toevluchtsbos, in de gemeente Gorsel. Voor de behandeling van het verzoek is geen onderzoek door derden nodig.

VORDEN (05.005)

De twee verzoeken om onderzoek betreffen het landgoed De Belten & Pinetum en het landgoed Galgengoor, beide gelegen in de gemeente Gorsel. Nadat genoemde evaluatie heeft plaatsgevonden wordt de behandeling van deze twee verzoeken in een volgende clustering van objecten ter hand genomen.

APELDOORN (SCHALTERBERG)/EERBEEK (05.006)

Het verzoek om onderzoek betreft gronden van het bosbezit genaamd Westerveldhuizen en Vrijenberg, gelegen in de gemeente Apeldoorn. Nadat genoemde evaluatie heeft plaatsgevonden wordt de behandeling van dit verzoek in een volgende clustering van objecten ter hand genomen.

APELDOORN (AMERSFOORTSEWEG) (05.007)

Het verzoek om onderzoek betreft gronden van het bosbezit genaamd Berkenhoeve bv, gelegen in de gemeente Apeldoorn. Nadat genoemde evaluatie heeft plaatsgevonden wordt de behandeling van dit verzoek in een volgende clustering van objecten ter hand genomen.

APELDOORN (SCHALTERBERG) (05.008)

Het verzoek om onderzoek betreft gronden van het landgoed Klein Reeënberg, gelegen in de gemeente Apeldoorn. Nadat genoemde evaluatie heeft plaatsgevonden wordt de behandeling van dit verzoek in een volgende clustering van objecten ter hand genomen.

OLDEBROEK (WEZEP)/EPE (05.009)

Het verzoek om onderzoek betreft gronden van het landgoed 't Hof te Mullegen, gelegen in de gemeente Oldebroek. Nadat genoemde evaluatie heeft plaatsgevonden wordt de behandeling van dit verzoek in een volgende clustering van objecten ter hand genomen.

RHEDEN/ROOZENDAAL (05.010)

Het verzoek om onderzoek betreft gronden van het landgoed de Kruishorst, gelegen in de gemeente Rheden. Nadat genoemde evaluatie heeft plaatsgevonden wordt de behandeling van dit verzoek in een volgende clustering van objecten ter hand genomen.

HENGELO (HET KLOOSTER) (05.011)

Dit informele verzoek heeft betrekking op het landgoed 't Zand, gelegen in de gemeente Hengelo/Zelhem. Dit verzoek kan pas na formele indiening bij Gedeputeerde Staten van Gelderland in behandeling genomen worden. De Bosgroep Gelderland is als coördinator hierop geattendeerd.

UTRECHT

DE MEERN (06.001)

Zoals in het voorgaande jaarverslag is vermeld, is de behandeling van het verzoek om onderzoek inzake de schade aan een woning aan de Zandweg in De Meern door de commissie opgeschort, in afwachting van de uitkomst van te voeren overleg tussen partijen. De schade werd toegeschreven aan de in opdracht van de gemeente Utrecht uitgevoerde grondwateronttrekking ten behoeve van de aanleg van een diepriool in de gemeente Leidsche Rijn. Van DAS Rechtsbijstand is op 7 juli 2000 bericht ontvangen dat tussen partijen inmiddels een regeling is getroffen en dat het verzoek om onderzoek door de commissie als ingetrokken kan worden beschouwd. De commissie heeft partijen en Gedeputeerde Staten van Utrecht hiervan bij brief van 11 juli 2000 in kennis gesteld. De taak van de commissie ten aanzien van het verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

HOUTEN (06.002)

In november van het verslagjaar ontving de commissie van Gedeputeerde Staten (GS) van Utrecht ter behandeling een verzoek om onderzoek in verband met schade aan een woning aan de Pr. Willem Alexanderweg te Houten. De schade, bestaande uit klemmende ramen en deuren, scheuren in de vloer en in een muur en verzakking van de stoep, wordt door de eigenaresse van de woning toegeschreven aan de bouwwerkzaamheden in verband met de aanleg van een fietstunnel onder de spoorbaan bij de Vlierweg in Houten. In het kader van deze activiteit heeft een grondwateronttrekking plaatsgevonden ten behoeve van bemaling van de bouwput en zijn damwanden ingetrild. De werkzaamheden zijn uitgevoerd in opdracht van N.S. Railinfrabeheer B.V.

ZUID-HOLLAND

DELFT (DSM-GIST) (08.006)

Op 8 augustus 2000 heeft de commissie advies uitgebracht aan 11 leden van de Werkgroep BinnenStadNoord (BSN), aan een lid van de Contact Groep Rijswijk (CRZ) en aan DSM-Gist. In het advies heeft de commissie het volgende geconcludeerd:

- a. Het aandeel van DSM-Gist in de zakking van het maaiveld ligt tussen de 10% en 40% van de totaal zakking van het maaiveld ter grootte van 37 cm vanaf 1916. Gelet op de grootte van dit aandeel is de commissie van mening dat de ondervonden vochtproblematiek mede wordt veroorzaakt door de grondwateronttrekking van DSM-Gist;
- b. Door de vervanging van de drainerende riolering is sinds 1992/1993 de vochtproblematiek als gevolg van het zakken van het maaiveld door diverse oorzaken, waaronder die van DSM-Gist, manifest geworden. Voor die tijd waren de vochtproblemen als gevolg van het zakken van maaiveld minder dan wel is hiervan niet gebleken;
- c. Het manifest worden van de vochtproblematiek had er toe moeten leiden dat er maatregelen werden getroffen ter voorkoming cq ter opheffing van de vochtproblematiek. Naar de mening van de commissie ligt het voor de hand dat de gemeente hiertoe het initiatief neemt;
- d. Het kan DSM-Gist niet worden aangerekend dat sinds het manifest worden van de vochtproblematiek er nog geen maatregelen zijn getroffen (periode 1992/1993 tot heden) en daardoor schade aan panden is ontstaan. Met andere woorden DSM-Gist is niet aansprakelijk voor deze schade;
- e. Op grond van het aandeel in de opgetreden maaiveldzakking is het naar de mening van de commissie billijk van DSM-Gist een evenredige bijdrage te verlangen in de kosten van te maatregelen ter oplossing van de vochtproblematiek en ter voorkoming van verdere (toekomstige) schade. Het aandeel van DSM-Gist hierin betreft 10% tot 40%;
- f. De commissie adviseert om DSM-Gist en de gemeente Rijswijk (vanwege het verzoek om onderzoek van lid CRZ) in het gaande overleg te betrekken, teneinde gezamenlijk tot oplossingen te komen.

Door de werkgroep BSN en door DSM-Gist zijn bedenkingen tegen het advies ingediend. De

werkgroep BSN heeft verzocht om haar bedenkingen mondeling te mogen toelichten. Op 2 november 2000 is hiervoor in een zitting gelegenheid geboden.

De bedenkingen van de werkgroep richten zich op het manifest worden van de vochtproblematiek sinds 1992/1993, de aansprakelijkheid van DSM-Gist en de verantwoordelijkheid van provincie Zuid-Holland en de kwantificering van de maaiveldzakking door Wareco. Volgens de werkgroep speelt de vochtproblematiek langer dan sinds 1992/1993 en is de maaiveldzakking door DSM-Gist groter dan berekend. De bedenkingen van DSM-Gist richten zich op de kwantificering van de maaiveldzakking en het aandeel van DSM-Gist hierin en op de vochtproblematiek naar aanleiding van de vervanging van de riolering in 1992/1993. DSM-Gist stelt vraagtekens bij de uitgevoerde zettingsberekening en vindt de onderbouwing van het aandeel van DSM-Gist in de berekende maaiveldzakking onvoldoende. Op grond van de ingebrachte bedenkingen heeft de commissie bij nader inzien het wenselijk gevonden een zettingsberekening door het Adviesbureau voor Bouwtechniek te laten uitvoeren. De commissie heeft aan het eind van het verslagjaar een begin gemaakt met het opstellen van een nader advies.

ZEELAND

KAPELLE (GASUNIE) (09.003)

In 1999 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Zeeland een verzoek om onderzoek van een landbouwer te Kapelle in verband met opbrengstschade op een perceel suikerbieten. De opbrengstvermindering is volgens de grondgebruiker een gevolg van een in 1998 op een aangrenzend perceel uitgevoerde grondwateronttrekking door de N.V. Nederlandse Gasunie ten behoeve van een grondwatersanering. De commissie heeft naar aanleiding van het verzoek een veldverkenning verricht en een analyse uitgevoerd van de gemeten grondwaterstanden in een aantal peilbuizen. Op grond van de uitkomsten van het verrichte onderzoek is de commissie van mening dat de grondwaterstand op het betreffende perceel in de zomer van 1998 van nature reeds te diep is geweest om een bijdrage te kunnen leveren aan de vochtvoorziening van het gewas. De vermeende vermindering van de opbrengst kan derhalve niet aan de grondwateronttrekking op het naastgelegen perceel worden toegeschreven. Naar de mening van de commissie bestaat er voor de belanghebbende derhalve geen grond voor het instellen van een vordering tot vergoeding van schade op de N.V. Nederlandse Gasunie. Deze conclusie is verwoord in een advies dat bij schrijven van 21 juni 2000 aan partijen is verzonden. Door partijen zijn geen bedenkingen tegen het advies ingediend. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

NOORD-BRABANT

LITH (10.010)

In 1999 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant een verzoek om onderzoek naar schade aan een woning te Maren-Kessel. De schade zou volgens de eigenaresse van de woning een gevolg zijn van de grondwateronttrekking door de N.V. Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant op haar winplaats te Lith. Naar aanleiding van het verzoek om onderzoek is door de commissie een onderzoek ingesteld naar een mogelijk causaal verband tussen de schade aan de woning en de grondwateronttrekking. Gelet op de slechts geringe verlaging van de grondwaterstand ter plaatse van de woning, het verloop van de onttrekkingsgrootte door het pompstation Lith in de achterliggende periode en het tijdstip waarop de schade is waargenomen, is er naar de mening van de commissie geen causaal verband tussen de grondwateronttrekking en de schade. Deze conclusie is verwoord in een advies dat op 8 augustus 2000 aan partijen is verzonden.

Namens de eigenaresse van de woning zijn door DAS Rechtsbijstand bedenkingen tegen het advies van de commissie ingebracht. Hierbij is tevens te kennen gegeven dat zij haar bedenkingen mondeling wenst toe te lichten. In verband met een uit te voeren onderzoek ter onderbouwing van de bedenkingen is de procedure ter behandeling van de bedenkingen op verzoek van belanghebbende opgeschort.

BERGEN OP ZOOM (10.015)

In 1997 ontving de commissie een verzoek om onderzoek van 38 landbouwers naar gewas- en veedrenkschade als gevolg van de grondwaterwinningen Bergen op Zoom en Wouw/Altena door de N.V. Waterleidingmaatschappij Noord-West-Brabant (WNWB), de grondwaterwinningen Halsteren en Huijbergen door de N.V. Delta Nutsbedrijven (DN) en de industriële grondwaterwinning door Nedalco. Het betreft een verzoek om onderzoek door een tweede groep landbouwers. In 1997 is reeds door de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) onderzoek verricht naar de schade als gevolg van betreffende onttrekkingen voor een eerste groep landbouwers. Met partijen is overeengekomen dat de WNWB het opgegeven grondgebruik eerst controleert, voordat de commissie de schade gaat berekenen. De al enige jaren lopende procedure om de benodigde bewijsstukken te verkrijgen, is door tussenkomst van de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO) tot een goed einde gebracht. De commissie heeft het goedgekeurde grondgebruik ontvangen en reeds schadeberekeningen uitgevoerd.

LUYKSGESTEL (10.016)

In april en juli 1997 ontving de commissie een verzoek om onderzoek van 47 landbouwers naar de gewasschade als gevolg de grondwateronttrekking op de winplaats Luyksgestel van de N.V. Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB) en de onttrekking door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening te Lommel (B). In opdracht van de commissie heeft Alterra een verkennend bodemkundig-hydrologisch onderzoek in vier proefgebieden (fase I) uitgevoerd. Beoogd werd met dit onderzoek gegevens te verzamelen over de huidige hydrologische situatie en de opgetreden veranderingen hierin ten opzichte van de situatie zoals deze is vastgesteld vóór de grondwaterwinning door de WOB. Uit deze verkenning blijkt dat de modelresultaten van het verlagingsonderzoek door Tauw Milieu bv bruikbaar zijn voor het vaststellen van de actuele hydrologische situatie op perceelsniveau voor het hele invloedsgebied. Alterra heeft in 1999 een beperkt aanvullend veldonderzoek uitgevoerd (fase II), omdat het reeds vóór de winning gekarteerde gebied niet geheel gebiedsdekkend bleek te zijn. De resultaten van dit onderzoek zijn door Alterra in mei 2000 opgeleverd. De commissie is begonnen met het interpreteren van de resultaten van genoemde onderzoeken.

ETTEN-LEUR (INDUSTRIE) (10.021)

De commissie heeft de behandeling van een nagekomen verzoek om onderzoek opgeschort in afwachting van de resultaten van het overleg tussen partijen. Dit overleg is op gang gekomen nadat de vijf betrokken industriële winningen te Etten-Leur te kennen hebben gegeven zich niet te kunnen vinden in het door de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) uitgebrachte advies aan hen en een grote groep land- en tuinbouwers. Het overleg tussen partijen verloopt moeizaam. Omdat de industriële bedrijven betwijfelen of de door de commissie berekende schade daadwerkelijk is veroorzaakt door hun onttrekkingen zijn ze van mening dat de eventueel veroorzaakte schade slechts op basis van artikel 40 Gww afgewikkeld kan worden. De industriële bedrijven hebben dan ook bij de provincie Noord-Brabant verzocht om toepassing te geven aan artikel 40 Gww voor vergoeding van droogteschade. De provincie heeft besloten dit verzoek af te wijzen. Tegen dit besluit hebben de industriële bedrijven een bezwaarschrift ingediend. De provincie heeft de bezwaren ongegrond verklaard. De provincie is van mening dat de TCGB voor elk van de bedrijven een schadevergoedingsbedrag heeft kunnen berekenen, zodat er geen aanleiding meer kan zijn artikel 40 Gww toe te passen. De commissie wacht de verdere ontwikkelingen af.

BEST (10.022)

In december 1999 bracht de commissie advies uit aan partijen inzake een verzoek om onderzoek naar schade aan een gebouw als gevolg van de bronbemaling door N.S. Railinfrabeheer BV ten behoeve van het verdiept aanleggen van de spoorbaan in het centrum van Best. Door geen van de partijen zijn bedenkingen ingebracht tegen het advies van de commissie. Het advies wordt daarmee geacht door partijen te zijn aanvaard. Bij brief van 26 januari 2000 heeft de commissie dit aan partijen bericht. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

In juni 2000 kreeg de commissie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant een nieuw verzoek om onderzoek in verband met schade door de bronbemaling door N.S. Railinfrabeheer B.V. ter

behandeling toegezonden. De schade heeft betrekking op extra kosten welke gemoeid zijn met de uitvoering van een grond- en grondwatersanering ter plaatse van een auto- en takelbedrijf. De extra kosten hangen volgens het verzoek samen met een verlaging van de grondwaterstand als gevolg van de bronbemaling door N.S. Railinfrabeheer B.V. Als gevolg hiervan zou de verontreiniging zich verder verspreid hebben waardoor een omvangrijkere en langduriger sanering noodzakelijk is.

De commissie heeft de beschikbare gegevens verzameld en een eerste verkenning van de problematiek uitgevoerd. Ten behoeve van de behandeling van het verzoek om onderzoek is een plan van aanpak en een kostenbegroting opgesteld en aan GS gezonden.

OOSTERHOUT (10.023)

De commissie ontving in april en november 1999 van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant twee verzoeken om onderzoek van in totaal 65 landbouwers naar schade als gevolg van de grondwateronttrekkingen Oosterhout, Dorst, Ginneken en Prinsenbosch van de N.V. Waterleidingmaatschappij Noord-West-Brabant en de onttrekkingen van de industriële bedrijven Oosterhoutse Zoetwarenfabriek, WIVA Verpakkingen B.V. (beiden te Oosterhout), de Verenigde Bierbrouwerijen Breda Rotterdam en Dalgety Food Ingredients B.V. (beiden te Breda). Door Aeolis Forecasting Services BV is een tijdreeksanalyse van een aantal grondwaterstandsreeksen uitgevoerd ter toetsing van de verlagingen berekend met een model. De resultaten van deze tijdreeksanalyse zijn in juni van het verslagjaar opgeleverd. Met de tijdreeksanalyse kan geen uitspraak worden gedaan over de juistheid van de uitkomsten van het model ter plaatse van de polders, en over de doorwerking van de verlagingen van het eerste watervoerende pakket naar het freatisch pakket. Voor het verkrijgen van de ontbrekende hydrologische informatie zal Alterra eerst een kartering in raaien uitvoeren, alvorens het nader te bepalen schadegebied te karteren.

HAAREN (10.025)

In januari van het verslagjaar kreeg de commissie van Gedeputeerde Staten (GS) van Noord-Brabant ter behandeling een verzoek om onderzoek naar schade aan een woning te Haaren toegezonden. Volgens het verzoek is schade ontstaan door verzakking van de inrit en scheurvorming in de muur van de garage. De schade wordt door de eigenaresse van het pand toegeschreven aan een uitgevoerde bronbemaling in een bouwput op het naast gelegen perceel. Bij een oriënterende verkenning ter plaatse heeft de commissie slechts op één plaats een verzakking van enkele stenen uit de bestrating van de inrit kunnen vaststellen. Van scheurvorming in de garage of de stenen omheining is niet gebleken. Naar het oordeel van de commissie is de vermeende schade in geen enkel opzicht in verband te brengen met een verlaging van de grondwaterstand als gevolg van de bronbemaling. De vermeende schade valt dientengevolge niet onder de schadebepalingen van de Grondwaterwet. De commissie heeft op grond hiervan aan de belanghebbende en aan GS bericht geen redenen te zien het verzoek om onderzoek verder in behandeling te nemen. De taak van de commissie ten aanzien van dit verzoek om onderzoek acht zij hiermee beëindigd.

BUDEL (10.026)

In februari 2000 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten (GS) van Noord-Brabant een verzoek om onderzoek van 86 grondgebruikers in de omgeving van Budel. Het betreft een verzoek om onderzoek naar gewas- en veedrenkschade. Vermeende oorzaken zijn de onttrekking van Budelco BV, de onttrekking op het pompstation Budel van de Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB) en enkele industriële onttrekkingen in Maarheeze, Budel en Weert. De commissie heeft zich georiënteerd op de problematiek. Het onderzoek zal gefaseerd worden uitgevoerd. In de eerste fase zal een hydrologische verkenning en een tijdreeksanalyse van een aantal grondwaterstandsreeksen plaatsvinden om een ruimtelijk verlaging beeld vast te stellen. In de tweede fase zal een bodemkundig-waterhuishoudkundig onderzoek plaatsvinden. Dit onderzoek wordt uitgevoerd, nadat zicht is verkregen op de grootte van de verlagingen en de omvang van het invloedsgebied. Een plan van aanpak, een gedeeltelijke projectplanning en een gedeeltelijke kostenbegroting zijn naar GS gezonden.

LIMBURG

HORST (11.003)

Van Gedeputeerde Staten (GS) van Limburg ontving de commissie ter behandeling een verzoek om onderzoek ingediend door een eigenaar van een bosperceel in verband met verdrogingschade. De schade wordt door de eigenaar toegeschreven aan een grondwaterstandsverlaging als gevolg van uitgevoerde ontwateringswerken en onttrekking van grondwater ten behoeve van beregening.

De commissie heeft zich op de problematiek georiënteerd en een veldverkenning verricht. Met betrekking tot de schade door de ontwateringswerken is in 1999 een advies opgesteld door een deskundigen commissie ex art. 5 van de Verordening Bestuurscompensatie van het Waterschap Peel en Maasvallei. Het verzoek aan de CDG richt zich met name op de vraag of en in welke mate de onttrekking van grondwater door naburige landbouwers als oorzaak van de schade aan het bosperceel kan worden aangemerkt. Ten behoeve van de behandeling van het verzoek is een plan van aanpak en een kostenbegroting opgesteld en aan GS gezonden.

BIJLAGE 1 : OVERZICHT VAN DE VERZOEKEN OM ONDERZOEK EX ARTIKEL 37

Projectnaam	project-code	nummer verzoek	aantal belanghebbenden	soort schade*)	datum toezending	datum advies	datum hoorzitting	datum eindbericht	opm. (**)
Drenthe									
Beilen	03.002	01	?	L	03/08/00				V
Emmen	03.004	02	1	L	25/10/99	01/03/00	-	30/03/00	
		03	1	L	22/12/99	01/03/00	-	30/03/00	
		04	2	L	21/03/00	13/07/00	-	16/08/00	
		05	7	L	17/04/00	13/07/00	-	16/08/00	
		06	2	L	05/06/00	13/07/00	-	16/08/00	
		07	1	L	08/11/00				
Hoogeveen	03.005	01	n.v.t.	L	03/08/00				
Overijssel									
Markelo/Goor	04.014	01	ca. 120	L	12/08/96	22/06/00			
Losser	04.016	01	ca. 80	L	18/08/99				
Wierden (Hoge Hexel)	04.017	01	1	N	03/06/98				
Wijhe (Boerhaar)	04.018	01	1	G	12/08/99	09/05/00	-	04/07/00	
Gelderland									
Velddriel (Rossum)	05.002	01	1	G	26/01/99	03/11/00			
		02	1	G	06/04/99	03/11/00			
Gorssel (Joppe)	05.003	01	1	B	16/08/99				
		02	1	B	16/08/99				
		03	1	B	16/08/99				
Gorssel (Harfsen)	05.004	01	1	B	16/08/99				
Vorden	05.005	01	1	B	16/08/99				
		02	1	B	16/08/99				
Apeldoorn / Eerbeek	05.006	01	1	B	16/08/99				
Apeldoorn	05.007	01	1	B	16/08/99				
Apeldoorn	05.008	01	1	B	16/08/99				
Oldebroek	05.009	01	1	B	16/08/99				
Rheden	05.010	01	1	B	16/08/99				
Hengelo (Gld)	05.011	01	1	B					F
Utrecht									
De Meern	06.001	01	1	G	25/02/99			11/07/00	I
Houten	06.002	01	1	G	22/11/00				
Noord-Holland									
Zuid-Holland									
Delft (DSM-Gist)	08.006	01	11	WO	09/02/99	08/08/00	02/11/00		
		02	1	WO	19/04/99	08/08/00	02/11/00		
Zeeland									
Kapelle (Gasunie)	09.003	01	1	L	10/02/99	21/06/00	-	26/07/00	
Noord-Brabant									
Lith	10.010	05	1	G	03/03/99	08/08/00			OP
Bergen op Zoom	10.015	01	38	L	23/04/97				
Luyksgestel	10.016	01	47	L	23/12/97				
Etten-Leur (Industrie)	10.021	01	1	L	16/11/98	14/09/99			O
Best	10.022	01	1	G	06/04/99	06/12/99	-	26/01/00	
		02	1	S	04/07/00				
Oosterhout	10.023	01	64	L	07/04/99				
		02	1	L	18/11/99				
Haaren	10.025	01	1	G	14/01/00	-	-	09/05/00	N
Budel	10.026	01	86	L	28/02/00				
Limburg									
Horst	11.003	01	1	B	11/01/00				

*) L = Landbouwschade, G = Gebouwschade, WO = Wateroverlast, N = Natuurschade, B = Bosschade S = Grondwatersanering

**) V = Vervanging van eerder verzoek; F = nog niet formeel ingediend; I = Ingetrokken; O = behandeling opgeschort; N = niet in behandeling genomen

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Herman Gorterstraat 5
Postbus 20021
3502 LA Utrecht
tel: 030-275 66 00
fax: 030-275 69 99